

ქვემოთბრუნა

1947

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

№ 5-6

137

1947

საქართველოს ალკა
ცენტრალური კომიტე-
ტის ყოველთვიური
ოცბანო.

საბავშვო ჟურნალი
მცარეწლოვანთათვის

რედაქციის მისამართი:
თბილისი, ლენინის ქ. № 28
ტელ. 3-81-85

პროლეტარებო გვილა ქვეყნისა, შვერთოდით!

ოქტომბრული

№ 5-6

მაისი - ივნისი
1947

„Октомври“ ежемесячный детский
журнал ЦК ЛКСМ ГРУЗИИ
(на грузинском языке)

წელაწაღი მერჯიღმებტი

გამომცემლობა
„კომსონობი“

საღუტი

ყვაილები ცეივა ციდან,
ხაირფერი ყვაილები,
იქნებ მართლა ცეცხლი გაჩნდა,
ქას სწყდებიან ვარსკვლავები?
ალაგ წითელ, ალაგ ყვითელ,
ალაგ ლურჯი, ალაგ მწვანე,
ჩები სახლის სახურავიც
ძვირფას ბაღჩას დაამგვანეს.
ლამით არვის მოგვესწრებია,
არ გვინახავს ცისარტყელა,
იქნებ მების გრუხუნია,
იქნებ ელვამ გაიელვა?
იქნებ მართლაც ცეცხლი გაჩნდა,
ქარიშხალი მეფობს ცაში,
მაგრამ ხალხი რატომ მღერის,
რატომ დაჰკრა ხალხმა ტაში?
ციდან ცეივა ყვაილები,
ხანძარს ზეცა აუნთია,
არც ცეცხლია და არც ელვა,
ცხრა მაისის საღუტია!

აკაპუ მარშიანი

4353

პატარა სოსო ამხანაგეში

ნახ. დ. ვოლგინსა

გორში

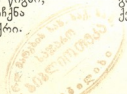
ამ მაღლიან მიწა-წყალზე,
ქართველის დედის ნანიწაში,
თვალს ახელდა ბრძენთა-ბრძენი,
ქვეყნის მზე და გარიჟრაჟი.

მას უყვარდა დედაენა,
და მეგობრად ჰყავდა წიგნი,
და წიგნებში გაიფურჩქნა
მისი აზრი, მისი ფიქრი.

სადაც იყო, ტოლ-სწორები
დაჰყვებოდნენ სოსოს გუნდად,
ის პირველი მოწაფე და
ამხანაგი იყო მუდამ.

ამ მაღლიან მიწა-წყალზე,
ქართველის დედის ნანიწაში,
გაიზარდა ბრძენთა-ბრძენი,
ქვეყნის მზე და გარიჟრაჟი.

მარგან ლაბანიძე

ქვეყნის იმედი

ოთახში ბნელოდა.

პატარა, შევეგრემანი ყმაწვილი ფანჯარასთან იჯდა. გონიერი შავი თვალებით გორის გაღმა მხარეს გასტყვროდა. იქ, შორს, მუქლურჯად მოსჩანდნენ ღამის ბინდში ატყორცნილი მთები. ყველაზე მალალ მწვერვალს არ აცილებდა თვალს ყმაწვილი. მწვერვალს თავს ერთი ბრწყინვალე ვარსკვლავი დანათოდა, ციმციმებდა, თვალს იზიდავდა. ვარსკვლავი ახლოს ჩანდა მწვერვალთან, ეალერსებოდა მის გაშუქებულ თავს.

ყმაწვილმა ვარსკვლავს შეხედა, ოცნებით საეყ თვალები აუღელვარდა.

— უნდა ავიდე იქ... უნდა შევწვდე იმ ვარსკვლავს, — წაიჩურჩულა მან.

კარი გაიღო, ოთახში დედა შემოვიდა. დაღლილი სახე ჰქონდა, სველიანი. ბავშვმა ვერც კარის ჰრიალი გაიგო, ვერც ფეხის ხმა.

— გენაცვალოს დედა, ჩემო იმედო, ოცნებობ?

დედამ უხმოდ სთქვა ეს სიტყვები. შემდეგ ყმაწვილთან მივიდა.

— სოსო, ბიჭო... მანდ რას უზიხარ?

ბავშვი შეერთა. ფანჯარას მოსკილდა, ჰიირბინა, მოეხვია დედას, ყელზე შემოეკვლო.

— დაილაღე? — ტბილად შეეკითხა სოსო.

დედამ ჩუმად ამოიხრა. გიშერივით შავი თმები დაუკონა შეილს.

— რას გაჰყურებდი? ღამეა, გრილი ნიავი დაგკარავს, შეილო...

სოსო ისევ ფანჯარასთან მივიდა, ისევ იმ მწვერვალს გახედა და ჩუმი ხმით ეკითხა:

— დედა იმ მწვერვალს რა ჰქვია?

— აბა, რომელს?..

დედამაც გაიხედა ფანჯრიდან.

— ის ატენის ზეობაა შეილო, იმ მთას დანახვისი ჰქვია, იქიდან მთელი ქართლი ხელისგულივით მოსჩანს...

— დანახვისი, დანახვისი, უნდი ავიდე იქ... იქიდან მთელი ქართლი მოსჩანს... უნდა შევწვდე იმ ვარსკვლავს...

ოცნებაში გადასწყვიტა სოსომ. ისევ ფანჯარასთან ჩამოჯდა. დედამ კერაზე ნალევრდალი გააღვივა. ქვაბი შემოდგა ცეცხლზე. საცაა მამაც დაბრუნდება. დაღლილი, შრომით დაქანცული, შეილს მზრუნველი თვალით გადახედავს, მაგრამ არ მიუღალერსებს. არ უცვარს შეილის განებივრება, ოჯახის ბურჯად ზრდის პატარა ვაჟაკს.

შეილი გრძნობს მამის უთქმელ სიყვარულს. ოდნავ ეღიმება, ისიც მამასავით ღინჯია.

ძილის დროც დგება. ყმაწვილი მინც ფანჯარასთან ზის. მას მტკვრის ხმაური, ლიახვის მოძახილი, ტანჯული ქართლის ჩუმი ოხვრა. პატარა გული სევდით და უცნობი რისხვით ევსება.

— მე ავალ იქ, ავალ, იქიდან მთელი ქართლი მოსჩანს, ხალხის მწუხარებას ქარიშხლად ვაქცევ... აღარ უნდა ისმოდეს მამის ოხვრა, დედის ჩუმი ქვითინი, უნდა აპყვავდეს ქართველთ მხარე!..

დანახვისის მაღალ მწვერვალს ის ბრწყინვალე ვარსკვლავი ისევ თავს დანათობდა, იზიდავდა პატარა ოჯახის ბურჯისა და დიდი ქვეყნის იმედის, შავთვალა ბიჭუნას ნათელ ოცნებას.

მორამი ვახაბაშვილი

ს ა ე გ ა რ ე ლ ი ს ე

აგრონომმა შალვამ თავის შვილს, თორმეტი წლის გოგონას უთხრა: ჩვენი ქვეყნის მოამაგე, ლაერენტი ბერია აქ რომ იყო, ამ ფორთოხლის ხეს, როგორც ბავშვს მოეფერაო. ეს გაიგონა ხუთი წლის გივიმ. ამის შემდეგ, ყოველ დილით, გივი ფორთოხლის ხესთან მიირბენდა, სიყვარულით გარს შემოუვლიდა, ფოთლებს ხელს ნაზად შეახებდა.

— მამილო, ეს ფორთოხალი სხეებზე უფრო დიდი იმიტომ არის, რომ ძია ლაერენტომ ხელი მოჰკიდა? მამას გაეღიმა.

— რომ დაწიფდებო, ძია ლაერენტის ვაჟუნა ვინი...

გივი, ფორთოხლის ხეს რომ მოეაღერებოდა, მერე თავის საყვარელ კატასთან თამაშით ერთობოდა. გაიქცეოდა გივი, კატა ვაეკიდებოდა.

გივი თუ სადმე მიიშალებოდა, კატა მონახავდა, მხარზე შეასკუპდებოდა, თავზე თათს მოუთათუნებდა, ჩამოხტებოდა და ტახტის ქვეშ გაინახებოდა. ასე თამაშობდნენ საღამომდის.

კატა სანოვაგისადმი გულგრილობას ვერ იჩენდა და მას გივის ხართით ვერაფერს უწყურებოდა.

ერთხელ შალვა მეტად განაცვიფრა გივის საქციელმა. გაბრაზებული გივი კატას ჯოხს გამეტებით სცემდა. შალვამ ბავშვი ხელში აიყვანა.

— რა დაგიშავა, რომ სცემ?

— უნდა მოვკლა!

— არ გეცოდება? შენ ხომ გიყვარს!

— ძია ლაერენტის ხე დაუხაქნა. საზოხლარი ფისო, აღარ მიყვარს ფისო!..

ანდრე ლონძა

კუდრაქა

მოსტარა

გამარჯვების მისი

შენ საღამო თვალუკუნა,
 გამარჯვების მისიო!
 სასეიო სმები ისმის,
 გული ღსენით აივსო!
 გაუმარჯოს სვენს დიდ ბუღანდს,
 ვინც სწორი გზით გვატარებს,
 ვინც მშობლიურ მწრუნეველობით
 თავს გვევლებს ხატარებს.
 ვინც შექუსრა, მოსწო ძტერი
 ქვეყნის გადასარჩენად,
 იცოცხლოს და იღვეკრძელოს,
 დაელოცოს მარჯვენა!

ილია სიხაკიძე

მოხუცმა მარინემ სოფლის წყაროზე კოცები აავსო და სახლისაკენ გამოსწია, მაგრამ მოხუცს უჭირდა ორი კოცის ერთად წამოღება. მარინე კარგა მანძილს გაივლიდა, კოცის დასდგამდა და მეორე კოცის წამოსაღებად უკანვე ბრუნდებოდა.

სოფლის შარასთან, გოგო-ბიჭები თამაშობდნენ.

— მოდი, ბებია მარინეს კოცა დაეუმალეთ, — წამოიძახა გურამმა, როცა ხის ძირში დადგმული, მარინეს მიერ მიტანილი კოცა დაინახა. გურამმა მიიბრინა, მოსწია, კოცა წიქცა და წყალი მთლიანად დაეღვარა...

— რად დააქციე წყალი, ცოდვა არ არის ბებია მარინე? — უთხრა მას პატარა გოგონამ, რომელსაც მეტსახელად კუდრაქის უწოდებდნენ.

— შენ ვინ გკითხავს! შენი ხომ არ არის! — უპასუხა გურამმა.

— წამოდი წყაროზე, კოცა ავავსოთ და ბებიას სახლამდე მივუტანოთ.

— მეზარება, ვერ წამოვიღო, — ზანტად ჩაილაპარაკა გურამმა და მოშორებით, მწვანე მოღზე ჩამოჯდა. როცა მოხუცი მარინე მეორე კოცით ხისძირთან მოვიდა, შეწუბდა წყალი რომ დაღერილი დახვდა.

— ამ წუთში, ბებია მარინე, ამ წუთში მოვალ! — წამოიძახა კუდრაქამ, კოცის ხელი დაავლო და წყაროსაკენ გაიქცა. ცოტა ხნის შემდეგ, კუდრაქა საივ კოცით მარინესთან იდგა.

— წყალი შენ დაშეკე? — ჰკითხა მოხუცმა.

— არა, ბებია, კოკა თავისით წაიქცა, იცრუა კულრაქამ და თან გურამს გადახელდა.

მარინე შინისაკენ წასასვლელად მოემზადა.

— ერთ კოკას მე წამოგიღებ ბებია მარინე, — უთხრა კულრაქამ.

— რას ამბობ, მძიმეა შეილო...

— არა ბებია, წამოგიღებ.

— გაიხარდე შეილო, გაიხარდე, — მიაძახა მარინემ წინ მიმავალ, მხარზე კოკაშედგმულ კეთილ გოგონას.

გურამი დამნაშავეის თვალეზით უცქერდა შარაზე მიმავალთ.

რამდენიმე დღის შემდეგ, ერთ საღამოს, გურამი, ორი შეკვრა შემოთ ტყიდან ბრუნდებოდა. მეტად უჭირდა ერთჯერად წამოღება. ჩაფიქრდა და მოაგონდა თუ, როგორ მიჰქონდა მოხუც მარინეს, წყლით საესე კოკები სახლში, ვიდრე მას კულრაქა დაეხმარებოდა.

— მომაგონდა, მომაგონდა, — წამოიძახა მან და შეშის სახლში მოზიდვას „მარინეს ხერხით“ შეუდგა. მაგრამ გურამი ერთმა ამბავმა მეტად გააოცა: როცა იგი, მხარზე გადაებული ტვირთით ორღობესთან დაბრუნდა, — იქ დატოვებული, მეორე შეკვრა შეშა აღარ დახელდა, ბევრი ეძება, მაგრამ ვერსად აღმოაჩინა, და როცა ორღობესთან კულრაქა დაინახა, მიაძახა:

— კულრაქა, კულრაქა!..

— რა იყო გურამ!

— ერთი შეკვრა შეშა ხომ არ გინახავს?

— შეშა? — ეშმაკურად გაიკვირვა გოგონამ.

— ჰო... აქ დატოვდა...

— გურამ, მე შორიდან ჩუმად გიცქერდი, თუ როგორ წვალობდი, როცა შენ, მეორე ტვირთის მოსატანად უკან გაბრუნდი, აქ დატოვებული შეშა ავიღე და შენს სახლში მივიტანე.

ჩაფიქრებულმა გურამმა თავი დახარა და ბუტბუტით ძლივს წარმოსთქვა:

— კულრაქა... მე... ბებია მარინეს ყოველთვის მივეხმარები... მარტო მარინეს კი არა, სხვა მოხუცებსაც... სიტყვას გაძლევ, მივეხმარები.

ქ. მოშიაშვილი

ნახატები შალვა ცხადაძისა

ტირიფის

ნაამბობი

წუაროს მახლობლად ვსარობდი,
წუარო მიმდურდა ნანას,
თუ მტერი კამიხნდებოდა
ვინ იფიქრებდა ამას!
ერთხელ მოვიდა ბიჭუნა,
ის თაუნუდი და ბუი,
მტერს არ ვუსურვებ, რაც იმას
დღე დამაუნა მავი.
ჩემს თვალწინ დანა გალეხა,
და იმ კალესილ დანით
მომღვა და შეუბრალებლად
სულ დამისერა ტანი.
ვუთხარი: — „ბიჭო, გრცხვენოდე,
როგორ მიმეტებ ასე?
მეც სომ მომავალს შევხარი,
გული შეებით მაქვს სავსე.“

მეც სომ შესხავით ნორჩი ვარ,
მეც სომ სიცოცხლე მინდა! —
ტივალებს ვეღარ გავუძელ,
ცრუძლები გადმომდინდა.
ბიჭუნა შედგა, ჩაფიქრდა,
მირს დაუკარდა დანა,
და სთქვა: „აწ აღარ მომივა
შეცდომა ამისთანა!“
მას შემდეგ მალე მოკვდა,
და მოვიმუშე წელული,
იმ ბიჭუნასე ხსლავ ვი,
ისევე მტიკვა გული!

იანო მნელი

ნახ. გ. ჩირინაშვილისა

მშენებლები

საქართველოს
წიგნების
კავშირის
წევრები

გივი და ალიკო ჩემად საჭმინაობდნენ, თავის განზრახვას არავის უშეშდნენ. ბოლოს, მეგობრებს შორის დიდი ჩხუბი მოხდა. მართალია, ერთმანეთისათვის ცუდი სიტყვებით არ მიუმართათ, მაგრამ მათი ყვირილი ცასა სწევდებოდა. მეგობრების გასაშველებლად, გივის დედა, თამარი გამოეჭანა:

— რა გაქვთ გასაყოფი?— ჰკითხა თამარი, ხელი დაავლო გივის და განზე გამოიყვანა.

— შენ ხარ დამნაშავე, შენ,— არ წყნარდებოდა ალიკო.

— მე კი არა, შენა ხარ დამნაშავე, სულ შენი ბრალია!— ყვიროდა გივი და ცდილობდა დედას ხელიდან გასსტრამოდა. მათ ხმაურზე, ეზოში მიცხოვრებნი გამოიშალნენ.

— აღარ იტყვიოთ რა მოხდა?!— კვლავ შეეკითხა თამარი.

— სთქვი!— ჩაიბურტყუნა თავდახრილმა გივიმ.

— ვიტყვი!— სთქვა ალიკომ, —ათი დღის წინათ, ჩვენ ასე გადავწყვიტეთ: გივის უნდა დაემზადებინა ორთქლმავალი ოთხი ვაგონით, მე კი უნდა ხიდი ამეშენებინა და რკინიგზა გამეყვანა.

ნებიანი და რკინიგზა გამეყვანა. თი დიდი ვაგონები დაამზადა, რომ ჩემმა აშენებულმა ხიდმა ვერ გაუძლო და ჩაიშტურა.

გარსშემოხვეულ ბავშვებს მათვენ კისრები წაეგრძელებინათ და სძენად გადაქცეულიყვნენ.

— მე ჩინებული ვაგონები დავამზადე, თვითონ ალიკომ ვერ ააშენა მაგარი ხიდი; ერთიანად დაიფშენა, — სთქვა გივიმ.

ყველას გულიანად გაეცინა.

— აი, რა გითხრათ, — უთხრა მათ თამარი, — მომწონს, რომ თქვენ ეს საკმე გიტაცებთ, მაგრამ ჩხუბს თავი ანებეთ, ბეჯითად ისწავლეთ, და როდესაც გაიზრდებით, შენ, ალიკო, ისეთი ხიდი ააშენე, რომ გამძლე იყოს! შენ კი, გივი, მცადე ზომიერი ვაგონები დაამზადო!.. მაშინ თქვენი მატარებელი იმ ხიდზე უენებლად გაივლის.

პატარა მშენებლებმა ერთმანეთს გადახედეს და თავი დარცხენით დახარეს.

ლ. პეღისიხიალი

ბავშვებო! აი, ასეთი იქნება, საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მთავრობის სასახლის ფასადი, რომლის მშენებლობაც ასეა მიმდინარეობს თბილისში, რუსთაველის პროსპექტზე.

მ
ეს სა

ბერძნის სახლის ეს ფასადი დამუშავებს ჩვენს დედაქალაქს,
სადაც ერთ-ერთი უღამსესი შენობა იქნება საქართველოში.

ნახ. კ. კანკვეტძისა

ბ ა ე ა ე ი

რეზო ქუჩის პირას თამაშობდა. ვიღაც მოხუცი გზად მიდიოდა ტაბაქით, კუნძს ფეხი წამოჰკრა და წაიქცა. რეზომ გადაიხარხარა. მოხუცი ძლივს წამოღდგა. რეზო კი უყურებდა და იცინოდა.

ქიშკარს რეზოს ბებიამ მოადგა და ბავშვს დაუძახა. რეზომ მაშინვე მიიჩრინა ბებიასთან, მივალურსა. მაგრამ შეატყო, რომ ბებია გაჯავრებული იყო.

— რამ გაგაჯავრა, ბები? — ჰკითხა რეზომ. ბებიამ ახედ-დახედა ბავშვს და უპასუხა:

— ყური მიგდღე, რა გიანძო!..

და ბებიამ დაიწყო:

პაპანაჭება იდგა. პატარა მდინარეში ბიჭი ქუქუშმალაობდა.

უცებ, ბიჭმა შუბლზე ხელი მიიჩრდილა და მდინარისაკენ მომავალ გზას ვახედა. ვიღაც ჯოხიანი მოხუცი მოდიოდა. ბიჭი ბოგირის ქვეშ დაინალა. როცა მოხუცი ბოგირზე შედგა და ნელი ნაბიჯით წამოვიდა, ბიჭი უცბად გამოხტა და დაიყვირა. მოხუცს შეეშინდა, მუხლი მოეცეცა და წყალში ჩავარდა კიდევ კარგი რომ მდინარე პატარა იყო თორემ დაიღრჩობოდა საცოდავი. რის ვაი-ვაგლახით ამოვიდა მოხუცი ნაპირზე, ბიჭი კი წყალში იდგა და ხარხარებდა:

— ხა... ხა... ხა...

— შენ არ გაიზარდე, შვილო, და იყავ ნანდ წყალში, ვიდრე ვინმე შეგებრალეუბდეს! ნიაწყველა მოხუცმა და გაუღდა გზას.

„ხა.. ხა.. ხა...“ უნდოდა ეპასუხნა მოხუცისათვის, მაგრამ სუნთქვა შეეკრა, ყელი გაუკივდა და დაიყვირა: „ყი.. ყი.. ყი“...

შეერთა პატარა ბიჭი და ხელეები ყელთან მიიტანა. დაინახა საოცარი რამ: თითები ერთმანეთს გადაემა თხელი აპკით. ამოხტა წყლიდან და ფეხები მოეღუნა, უცივდება ტანი, უმოკლდება კისერი, თანდათან პატარავდება. მხოლოდ თვალები გაუფართოვდა და გადმოეკარცლა შიშისაგან.

ერთი სიტყვით ბიჭი ბაყაყად იქცა.

— დედა! — უნდოდა დაეყვირა, მაგრამ ენა ვერ დაძვრა.

ვაიქცა შინისაკენ: ეგებ დედამ მიშველოსო, მაგრამ დედა რას უშველიდა? ან დედამ რა იყოდა, რომ მისი შვილი ბაყაყად გადაიქცა?

დედა ხის ქვეშ იჯდა და პატარა ბიჭისთვის პერანგს ჰკერავდა. ბაყაყი რომ კალთაში ჩაუტბა, წამოხტა, ფეხი ჰკრა და შორს გასტყორცნა. კიდევ კარგი, რომ მოლზე დაეცა ბაყაყი, თორემ კვერცხივით გასკდებოდა. უნდოდა ეთქვა დედისთვის: შენი შვილი ვარ, ამ პერანგს ჩემთვის კერავო, მაგრამ სიტყვების ნაცვლად ყუყინი გამოუვიდა. ამ დროს ტყიდან მამაც დაბრუნდა. შეშით დატვირთული ურემი ქიშკარში შემოიყვანა და გასძახა:

— ჰე, ჰე! ბიჭუნე! სადა ხარ? რა მოგიტანე!

ბაყაყმა შენიშნა, რომ მამას ხელში ლამაზად გამოკეთილი ხელთოფი ეჭირა. ბაყაყი გაიქცა და ფეხებში ჩაუფარდა მამას. მაგრამ მამამ გაპტრა ფეხი და შორს გასტყორცნა. უნდოდა მამისათვის ეთქვა, — ავერა ვარ, ის ხელთოფი ხომ ჩემთვის გააკეთო! — მაგრამ სიტყვების ნაცვლად ყიყინი გამოუვიდა.

დალონებული ბაყაყი ლობის ძირას დაჯდა და ჩაფიქრდა. რა ჰქნას? დიდხანს იფიქრა. ბოლოს, როცა მზემ დააცუნა და კანი კინალამ გაუშრა, ჩახტა არხში, ჩახტა და მოროთო ყიყინი.

იმ დღეს ბევრი ეძებეს შშობლებმა პატარა ბიჭი. ვერ იპოვეს. ბოლოს მეზობლებმა მდინარის პირას ნაპოვნი ტანისამოსი მოიტანეს. რა კვიცილი და ტირილი ასტეხა დედამ და მამამ!.. მაგრამ რას იზამდნენ? გადასწყვიტეს შვილი მდინარეში დაგვებრჩოვო. გავიდა დრო. შშობლები ისევ ტიროდნენ დაკარგულ შვილს. ბაყაყი ისევ წყალში ცხოვრობდა. დღისით ვერ შეებუდავა ეზოში, ღამით კი შეიპარებოდა შინ. ხან დედის, ხან მამის საწოლთან მივიდოდა, დაჯდებოდა და უყურებდა იმათ, ვინც სულით და გულით უყურადა. ხანდახან ვერ მოიბიძენდა, და დაიძახებდა:

— გაილვიძეთ! მე თქვენი შვილი ვარ! მაგრამ ყიყინი გამოუდიოდა. ყიყინზე შშობლებს გაელვიძებოდათ და გაბრაზებით დაუწყებდნენ ბაყაყს ძებნას. ეს რა ქირი შეიკვეყნებიაო, უნდოდათ ბაყაყის მოკვლა. ბაყაყი გაიქცეოდა და ისევ ჩახტებოდა წყალში. და ასე ცხოვრობს ბაყაყი დღემდე. ხან წყალში ზის და ტირის თავის უბედურ ბედზე. ხან არხის პირას დაჯდება და გადმოკარკლული თვალებით შესცქერის აღმზიანებს: ვვებ ვინმემ შემბრალოსო...

ბებიო ადგა. კალთა ვაისწორა და რეზოს ირიბად გადმოხედა. რეზოს თვალებზე ცრემლები მოადგა.

არლიონ ქოჩავა

ნახატები გ. ჩიჩინაშვილისა

ჩაბი სიყუნი

სოფლად მიდის ჩემი კატა, ჩემ საყვარელ ბებოს ვატან. იმ წყეულმა წრუწუნებმა გაუწყალეს ბებოს გული, შეუქამეს ხმელი ხილი, ჩემთვის სხვევზე შენახული. იცით მერე რამდენია? უამრავზე, უარავი. არხეინად დაძვრებიან, მოაბეზრეს ყველას თავი. დაერევა ჩემი კატა, არ მოუშვებს არც ერთს ახლოს. ამოწმენდს და ამოსანსლავს, მათს ბუნავს და სამოსახლოს. რომ ჩავიდე დამახვედრონ, კაკალი და თხილი ბლომად, ჩემს ფისოს და დათუნიას დიდხანს ეყოს გასაძლომად. და ამიტომ ამ ჩემს კატას, ჩემს საყვარელ ბებოს ვატან.

ნიკოლოზ ჩიჩავა

ფისოს გასეირნება თვითმფრინავით

კატისა და ძაღლის მსგავსი
მტერ-მოყვარე არ ნახულია,
კატა ძაღლს სცემს,

ძაღლი — კატას,
ორივე ბევრჯერ გალახულია.
თუმცა კატა ძაღლს არ ინდობს,

თუმცა ბევრჯერ უღალატა,
ძაღლი მაინც არ იშორებს,
თავზე მეთად უყვარს კატა.
ძაღლმა, კატის გადამკიდელმ
ბვერი ჭირი გადიტანა,
მაგრამ, მაინც მეგობარი
არვინა ჰყავს კატისთანა.
ბევრჯერ ფეხქვეშ ამოიდებს,
დაულურჯებს თათით გვერდებს,
კატა მაინც არ ეშვება,
და უკატოდ ძაღლიც ვერ ძღვება!
დღესაც ეზო შეიყარა,
დღესაც ფეხზე დადგა სახლი,
ისევ მათი ჩხუბი ატყდა,
დაედევნა კატას ძაღლი.
გაჟარდა და გაეკოდა,
უკან ის და კატა წინა;

წინ ტრიალი მინდორია,
ბუჩქიც არ ჩანს პაწაწინა.
თავი როგორ გადირჩინოს,
მინდვრის ბოლოს რა მიატანს!
დაქანცა და საცა არი
დაეწევა ძაღლი კატას.
სულ ახლოა,

ლამის მისწვდეს
დაღრენილი ძაღლის ხახა,
მაგრამ აღზად კატამ რაღაც
საოცრება დაინახა:
ხის მინდორზე,
არც ირხევა,

ერთ შფოთში და ხმაურშია,
ტანი წაუგრძელებია,
ფრთები ფართოდ გაუშლია!
მის ცალ ფრთაზე დაეტყვა,
რაც ერთ მთაში ორბებია,
ფეხები აქვს,
ფეხებს არ გავს —
რკინაა და ბორბლებია!
კისერი აქვს,
კისერს არ გავს,
კული აქვს და ცხრა ფუთია!

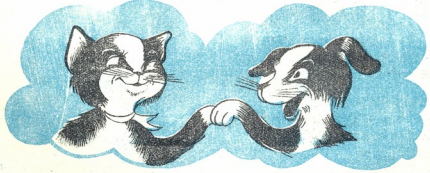
გამოღებულ გვერდის კარზე
რკინის კიბე აყუდია.
მაგა-ბუფით უცემს გული,
რა მკერდი აქვს, როგორ უძლებს!
ფისოს ფიჭვის დრო არ ჰქონდა
და კიბეზე შებტა უცებ.
აირბინა და ფრინველის
დიდ მუცელში მიიმალა,
ძირს ნაგაზი შშრაღზე დარჩა,
გამოველო ჰირში ჩალა.
ვერც შებტომა მოახერხა,
ვერც კიბეზე დაკიდება,
იჩველი უელის უცხო ფრინველს,
გაოცებით აკვირდება:
შევარდენს და არწივს არ გავს,
არც წეროს გავს აყლაყუდას.
ტანზე კი აქვს ფრთები, მაგრამ
შუბლზე ფრთები რალად უნდა?!
იქნებ ქარის წისქვილია,
დიდ მინდორზე მარტო მდგარი,
მაგრამ ბორბლებს რა აბრუნებს,
ნიაიცი კი არ ჰქრის წყნარი!
ფეხს არ დგამს და ფრთებს არ
არხეც,
რა მიაფრენს მალა ტიალს!
ფრთას ვარსკლავიანი დასდომიან,
კუდს ვარსკლავი ახატია!

ჰა, გაფრინდა, ცად ავიდა,
მიწის მტვერი გაიფანტა,
ძაღლს მალლიდან გადმოჰყურებს
ფანჯარასთან მდგარი კატა.
საკოდავად მოეჩვენა,
ალარც ღირდა დასაცინდა,
ძირს, მიწაზე დარჩენილი,
ძლიესლა ჩანდა პაწაწინა.
მალლა-მალლა მიჰქრის ფისო,
ირგვლივ მხოლოდ ჰაერია...
თაებრუ ეხსმის, თვალშიც თითქო
ყველაფერი აერია.
ფერად-ფერად ნოხის მსგავსად
დაფენილა დაბლა ყანა,
სოფლები და ქალაქები
მთლად ჰადრავის დაფას გვიან.
დიდი სახლი ქობად მოჩანს,
მთათა ნისლი ბუხრის ბოლად,
კაკლისა და ალვის ხენი
ჩანან მკირე ბუჩქის ტოლა.
თითო თეფში წყლის ოდენა,
ძლიესლა ჩანან ტბები ციდან,
მთა რომ მთაა, მალალი მთა,
ისიც მოჩანს ერთი ციდა.
ღრუბლებიდან ძლიესლა არჩევს
მდინარეთა ვერცხლის ზონარს,
ტყე ფერდობზე შეფენილი,
ეჩვენება ერთი კონა.

ფისოს ფერი აღარა აქვს,
შიშისაგან უფლის ერეოლა,
თვითონ კაცი, დიდი კაცი
ძლივსლა მოჩანს ბუზის ტოლა!
მზე ჩავიდა, დღე დაღამდა,
არ დაბრუნდა კატა შინა,
ძალს შეეცყო სინანული,
ჯავრმა აღარ დააძინა.
მოენატრა მასთან ყოფნა,
მასთან ხტომა, მასთან ჩხუბი,
ზის და სტირის მტერ-მოყვარეს,
კრემლეგი სდის დაპა-ღუპით.
რად დაკარგა მეგობარი,
რად მოექცა ასე ცუდად!
როგორც იყო გაათენა,
და მინდვრისკენ წაიუნტულდა.
და კვლავ, თითქო ზვავი მოსკდა,
ბნელი ღამის უკუნოდან,
ისევ გაჩნდა ის ფრინველი,
ზრიალით და გუგუნითა.
დაჯდა ძირს და გაიფხორა,
შემობრუნდა ბაქა-ბუქით,
ყურთა სმენა აღარ იყო,
მტერის და კვამლის დადგა ბუქი.
იქაქანა, იქოთქოთა,
თითქო საქმე კიდევ ჰქონდა,
შუბლის ფრთები გააჩერა,
თუმცა ქარი ძლიერ ჰქროდა.
თვალებს აღარ აელვებდა,
ჩუმად იდგა უშიშარი,
დღესაც ისე, როგორც გუშინ,
გამოელო მუცლის კარი.

გამოელო, თუ შიგნიდან
უცებ ვინმე დაჰკრა ცულო...
კარს მოაწყდა წამსვე ხალხი,
წინა ღამის ჩაყლაპული...
კიდევ ქალი, კიდევ კაცი,
ყველას ბარგი შესაფერი,
გაქირვებით გადმოვიდა
ოთხმოცი წლის დედაბერი
და სულ ბოლოს, კარის ზღურბლზე
ამოცოცდა როგორც ქურდი,
ულვაშები გაისწორა,
მოიხადა ფისომ ქული...
ძალს შორიდგან გაუღიმა,
ეშმაკურად: როგორც მელამ,
— უშენობით მომეწყინა,
როგორა ხარ ცუგრუმელო?
რამდენ სოფელს გადუფორინე,
რამდენი მთა გადავლახე,
თვითმფრინავით ვისეირნე,
სად არ ვიყავი, რა არ ვნახე!
მაგრამ შენზე ახლობელი,
ვერვინ ვპოვე კარგო ჩემო,
მე შენ აღარ გავაწყალე,
შენც დღეიდან აღარ მცემო.
თორემ ისევ გაფურინდები,
— აღარ მოვალ შენთან მალე!
ძალდი ყვეფით მოეხვია:
„აღარ გერჩი გენაცვალე!“
და იმ დღიდან, განზრახვადვე
დარჩა მათი განზრახული,
კატა ძალს სცემს, ძალდი — კატას,
ორივე რჩება გალახული!

გ ა ზ ა ფ ხ უ ღ ი

გაზაფხულდა, გაზაფხულდა!
 შეიშოსა ველი მწვანედ,
 გაზაფხულდა, გაზაფხული
 აციმციმებს ცისფერ თვალებს.
 გაღუძვრიათ მთის მწვერვალებს
 ნისლის რიდე და მანდილი,
 მოწმუნის და მომჭუხარებს
 კლდიდან-კლდეზე წყალვარღნილი.
 მოიჭარბა მინდვრის კალთა
 ყინვისაგან არ აციებს...
 ზედ ფერხული გაუმართავთ
 ენძელებს და ია-იებს.
 და პეპლები ფროა-მსუბუქნი,
 დაფრინავენ მშვიდად, ნაზად,
 მხოლოდ დიდი სიხარული!
 წუხილი და ცრემლი—არსად!
 მხოლოდ ძეთი ყვაილები —
 სააღერსო, საამბორო!
 მხოლოდ თეთრი ყვაილები—
 და ტყემლების თოვა მხოლოდ.

1943 წელს გარდაიცვალა ნიჭიერი პოეტი ლადო ასათიანი. მან ბევრი საუკეთესო ლექსი მოგიძღვნათ თქვენ, ბავშვებო. ვაქვეყნებთ მის ლექსს—„გაზაფხული“.

გაზაფხულდა, როგორც გვსურდა,
 სწორედ ისე გაზაფხულდა—
 და მერცხლები ეღურტულემენ,
 ფუსფუსებენ გუნდა-გუნდად.
 აგუგუნდა მინდვრის გული,
 აღულუნდა მახრა ხნულთან—
 მობრძანდება გაზაფხული,
 გაზაფხულდა, გაზაფხულდა!
 ტოროლები მზის კაშკაშში
 მისცურავენ ცაში მარდად—
 გარიერაეი, გარიერაეი,
 განათლდა და აელვარდა.
 ველი ახლად დიბადა—
 გულს უცოცხლებს ნაკადული,
 პატარებსაც შეუყვარდათ
 ნაირფერით დახატული.
 ჰკრეფენ ცისფერ ია-იებს,
 იკეთებენ ნაზად გულთან—
 გუგულივით იძახიან:
 —გაზაფხულდა! გაზაფხულდა!
 იშმუნება ყვაილებში
 ველი, ზამთრით დაზაფრული,
 მომილოცავს, პატარებო,
 ბედნიერი გაზაფხული.

ლადო ასათიანი

ა ნ დ ა ზ ე ბ ი

1. ნემსისა და აქლემის ქურდი ერთია.
2. ავი შვილი დედ-მამის ჭირია.
3. კარგი შვილის დედაბას ქვეყანა ჩემობდა.

4. თუ კაცსა ცოდნა არა აქვს, კასტანჯავს წუთისოფელი.
5. ნუ იხამ ცუდს და ცუდისაც ნუ კემინია.

მარწევები

ლოეები რომ დაუწითლდათ,
 თავს ძირს ხრინს დარცხვენით,
 კემრიელი,
 საამური,
 მარჯნისფერი მარწევები.
 ტვის ზირას ზის მოლხენილი
 მწუქსი ბიჭი ჰატარა,
 დიღინებს და ეღიმება,
 მარწევის ემხით დამტკბარა.

განა მარტო თვითონ შესჭამს,
 სასლშიც უნდა წაიღოს,
 მიუკეთსაჲს დედიკონას,
 გაახარებს დაიკოს...
 —წამიუვანე!
 —წამიუვანე!
 ხურწულეებენ დარცხვენით,
 კემრიელი, საამური,
 მარჯნისფერი მარწევები.

მავალა მკაალინაილი
 ნახატი შალვა ცხადაძისა

ვინ იცინის, ვინ სტირის

1

ხედავთ, მორბის პატარა,
შინისკენ მოიჩქარის,
სახეზე მზე უცნის
და თვლებში ცისკარი,
რას ჯოჯოკებს მერცხალი,
„ჭრი-ჭრის“ მღერის კიშკარი.

ეგებება თოლია,
მისი სიყრმის ტოლია...
ნეტავ რამ გაგახარა,
რა გაცინებს პატარავ?

თქვენთვის არა მცალკაა,
მეჩქარება ძალიან!

გამოცდები დამთავრდა,
უბით მომაქვს ხუთები,
მელოდება დედიკო, —
გულში ჩავეხუტები!

2

აგერ, მოდის მეორეც,
მოდის ნამტირალევი,
მელნით გაუთხუნია
ლოყები და თვალევი.
ირგვლივ ჟრიამულია,
აგერ, ვილაც ხარხარებს,
ის კი დაღონებულია,
არაფერი ახარებს!

სახეს არც მზე უნათებს,
არც უცნის ცისკარი,
არც უმღერის მერცხალი,
არც ჭრიალებს კიშკარი.
შეუღრინა თოლიამ,
ძველი ჯაფრი ჰქონია!

მოდის თავჩაქინდრული,
ჩანთით მოაქვს ორები,
პირველ კლასში ზარმაცა
დასვეს განმეორებით!

ბ. თაბალაძე

გამოცანები

ს ს ა რ ე მ ი

(შედგენილი ალ. საჩინოშვილის მიერ)

1

იალა, იალა,
კოხტა, ცალფეხტრიალა,
როცა ცეკვავს, ფეხზე დგას,
შედგება—კოტრიალა.

2.

ოკო, კოკო, ოკო, კოკო,
ტყეში ეძებს ბიკი, გოგო,
ცალფეხაა და თავკუდა,
ის საქმელად ყველას უნდა.

ბავშვებო, სცადეთ და ეს სამკუ-
თხედები დახატეთ ქაღალდიდან
ფანქრის მოუცილებლად.

სარედაქციო კოლეგია: გრ. აბაშიძე, ლ. ავალიანი, ეკ. ბურჯანაძე,
ი. გრიშაშვილი, თ. თუმანიშვილი, გ. კაჭხიძე, რ. მარგიანი (პ/მე. რედაქტორი),
ი. სიხარულიძე, ნ. უნაფიკოშვილი.

ნანი ცხრა მაისის პარადზე

წამოფრინდა მერცხლის გუნდი,
თან რიჟრაჟი აიყოლა,
და ზღვა ხალხში შევერიეთ
მე და ჩემი მამიკონა.
უპ, რამდენი ხალხი იყო,
და რა დიდი ჯარი ვნახე:
გუგუნებდნენ სიმღერები —
მიარხევდნენ ბაირაღებს.
მილიმოდნენ მეომრები,
მეც ვესროდი იასამნებს,
მერე ძია გენერალსაც
მხედრულ საღმით მივესალმე.
მამამ წყვილი, საფრიფანა
ლურჯი ბურთით გამახარა
და როდესაც შემოსძახეს:
— გაუმარჯოს ხალხთა მამას!
აბრეშუმის ძაფზე ფრთხილად
გამოვკვანძე ასი კოცნა
და ვაფრინე კრემლისაკენ
ცხრა მაისის მისალოცად.

ლ. მარშანიძე

ქუთაისის ამ ნაბეჭდი თან ერთვის „საბავშვო საქართველოს მაშინ“
გარეგნულ ნახატი „საბავშვო დემონსტრაციაზე“, მ. შ. რედაქციის რ. სტურუას ბიურ.

გამომცემლობის № 63

ტბაშის შუტ. 924

ტირაჟი 7000

ფე 02564

და ქ. ქუთაისის სახელმწიფო პოლიგრაფიკობის ბიურს კომუნისტური თბილისი, ლენინის ქ. № 28.
დამავეთი ილუსტრაციები დაგეგმილია სსრკ კეპსის ბიურევე. საინჟინტოროს ლიტოგრაფიკის ბიურსში.